

Kadın Zamani Derneđi
Komeleya Dema Jinan
Women's Time Association

**RAPORA ŞOPANDINA YA DI ÇARÇOVEYA
RÊVEBERİYÊN HEREMÎ YA XWE DI GIHANDINA
MEKANÎZMAYÊN SERLÊDANA TUNDIYA BI
ZIMANÊ DAYÎKÊ YA JINÊN KURD ÊN KU LI
STENBOLÊ DIJÎN**

2023-2024

**Kadın
Zamani**

Kadın Zamanı Derneği
Komeleya Dema Jinan
Women's Time Association

Amadekar
Newroz UNVERDÎ

Şêwirmend
Hunav ALTÛN

Kesên ku di pêvajoya şopandin&raporê de ked dane re spas dikin.

Ev rapor; di 14ê Tîrmeha 2020an de diyariyê Fatma Atinmakas a li navçeya Melazgir a Mûşê ku ji aliye hevjinê xwe ve hatiye kuştin ve hatiye kirin.

2023/2024

Ev weşan di çarçoveya "Bernameya YE Etkiniz" de, bi piştevaniya Yekitiya Ewropayê pêk hatiye. Ji naveroka vê weşanê tenê Komeleya Dema Jinê berpirsiyar e û bi ti awayî fikrên Yekîtiya Ewropayê temsîl nake.

NAVEROK

TÊKETIN	5
1. RÊBAZ	8
2. ENCAMÊN ŞOPANDINÊ	10
3. ENCAM	22
4. PÊŞNIYAZ	26

TÊKETIN

Li Tirkîyeyê di encamên gotinên zayendî û polîtîkayên newekhevî de ku her roj diçe cûdaxwazî û gotinên nefretî belav dibin, di serî de dibe pirsgerêka sereke ya girîng ku her kesên tekoşîna mafparêziyê dike de tê.

Li Tirkîyeyê girîng e ku ev polîtîka û gotinên ku dibe sedema serdestiya awayê newekheviya zayendiya civakî ku dibe sedema çavkaniya cûdaxwaziyê iro divê bê diyarkirin û awayê rêyên guncav ên çareserkirinê bîn pêşxistin.

Astengiya herî mezin a nepêkanîna civaka wekhev û azad ku destê wê rasterast digihîje hemû beşên civakê ya newekheviya zayendî ya civakî ya ku sedema çavkaniya cûdaxwaziyê ye.

Di Peymanên navneteweyî ya ku Tirkîye jî alîgirê wê ye bi awayê pêkanîna bi temamî ya polîtîkayên tekoşîna pêşxistinî ya tundiya li hember jînê, pêkanîna wekheviya jin û mêr û Ji holê rakirina cûdaxwazî û tundiya li hemberî jinê hatiye pênasêkirin.

Bi taybetî rêgez û xalên ku xwe dispêre Peymana Ji Holê Rakirina Her Awayê Cûdaxwazîkirina Li Hemberî Jinê (CEDAW) di çarçoveya zagonî ya Tirkîyê de jî hatiye nişandan. Çendekê bere ku Tirkîye destnîşana xwe ji Peymana Konseya Awrûpayê (Peymana Stenbolê) vekîşand şûnde li ser tekoşîna pêşî lê girtina tundiya nava malê û tundiya li hember jinê û bi vanan re jî bi polîtîkayên giştî ya berfireh a di qada bi tekoşîna tundiya li hember jinê pêşkêş dikir. Di zagona bi jimariya 6284 an a li ser pêşî lê girtina tundiya li hemberî jinê û parastina malbatê de girîng e ku Peymana Stenbolê di hiqûqa navxweyî ya Tirkîyeyê de cih digire ku hêjî di meriyetê de ye.

Peymanên ku Tirkîye alîgir e divê pê ve girêdayî be û divê li gor rêgezên pêkanînen mekanîzmayên pêşî lê girtina tundiya, dezgehên raya giştî ya xebitandina mekanîzmayên û berpîrsên saziyan berpîrsiyariyê bigirin ser xwe.

Herî gava girîng a berpîrsiyariya pêvgiredana peymanan ku bi xwe re tîne, bi rêvebirina mekanîzmayên pêşî lê girtina tundiya ya sazumantiyên ku divê bê kirin bipejirîne, baş fêhm bike û pêk bîne.

Biryara pêşniyaza ya Komîteya CEDAW'ê; tundiya têkildarî ya zayendiya civakî ya li hemberî jinê di Biryara Pêşniyaza Giştî ya hejmar 35 an di xala 40. a fikra "b" yê de ⁽¹⁾, li hember ew kesên ku angaştê kiryarên tundiya ne sîno-darkirina dîrxistinê ji malê, parastin an jî girtina biryarên qedexekirî yê awarte, şopandina wî, heke xwe li vana ranegire pêkanîna sepanên tîrker li gel

1- Ji bo dest pê kirina kirariya zagonî ya qûrbaniyên /kesên ku tûşî tundiya mane bêyî merceke pêşîn, li gel ji holê rakirina berastengiyên ragihandinê jî di nav de ya ji bo maxdûrên berasteng, pêk anîna xwe gihandina mekanîzmayên parastî yê guncav a ji bo pêşî lê girtina tundiya bi potansiyel an jî ji bo ku careke din tundiya nede Biryar girtina qedexeyên awarte an jî bi sîno-darkirina li hemberî kesên ku wekî kiryarên tundiya tê angaştê kirin ; Ev ,hewce bike ji malê bê dîrxistin û parastin, şopandina vana ,heke xwe lê negire pêk anîna sepanandin ,parastin nixandina bi risk a acîl a di nav hezrên tîrker a di berfirehiyê de parastinê dihevine. Hezrên parastinê maxdûrên jin ên ku tûşî tundiya mane .ji bar lêkirineke maliyeteke zêde, burokratîk a şehsî xwe paş de bide di dema darizandinê de yan jî piştî darizandinê ya kesên kiryar an jî bi angaştê kiryarên tundiya ne ;mal, nepenî, dê zarok li ba kê bimîne, pêwendî û mafên ziyaretê ,xwestek, mafê jiyîna zarok û jinan, fîzîkî, cinsî li gel derûniya giştî bi biryarê ve tê girêdan. di van pêk anînan de rêgeza sûda bilnd a zarok li ber çav tê girtin

Piştî vê lêkolînê standardên navneteweyî û netewî ya li hev a bi pêk anîna mekanîzmayên tekoşînê ya bi tundiyê yê bi raçevkirinê ku bi dest ketine hatiye nixandî.

Di şopandina vê xebatê de belgeyên navneteweyî û sazumanîyên zagonî yê cur bi cur referans hatine girtin. Ev; Peymana Ji Holê Rakirina Her Awayê Cûdaxwaziya ya Li Hemberî Jinê (CEDAW), Biryara Pêşniyaza Giştî ya hejmarê 35 an a Komîteya CEDAW'ê, Pêşî lê Girtina Tundiya Nav Malê û Tundiya li hemberî Jinê, Li Gel Tekoşîna Vanan Peymana Konseya Awrûpayê (Peymana Stenbolê), Zagona Pêşî lê Girtina Tundiya Li Hemberî Jinê ya Parastina Malbatê ya bi jimariya 6284an (Zagona Jimarî ya 6284), Deklarasyona Pekîne û Peymana Mafên Mirovan a Awrûpayê ye.

Komîteya Ji Holê Rakirina Her Awayê Cûdaxwaziya ya Li Hemberî Jinê (CEDAW), Di Biryara Pêşniyaza Giştî ya 35 an Têkildarî Tundiya Bingehîn a Zayendiya Civakî ya Jinan de sedemên di bingeha tundiya li hemberî jinê de cih digire bi awayê berfireh li gel hezîr û pêşniyazên pêşî lê girtina tundiya hatine peydakirin. Me jî pêşniyazên xwe li gor Biryara Pêşniyaza Giştî ya 35an ku wekî norma hiqûqê hatiye qebûlkirin ji aliyê navneteweyî û dewletan ve ya pêşî lê girtina tundî ya li hemberî jinê pêk anî. ⁽⁴⁾

Ev xebata hanê; xwe gihandina bi zimanên cuda û Kurdî ya mekanîzmayên tekoşîna bi tundiyê re bê zêdekirin tê payîn ku jinên Kurd ên kû rastî cûdaxwaziya dualî tî bi pêk anîna mekanîzmayên tîrker a bi tekoşîna tundiyê re ji holê bê rakirin û wan bigihîne standardên gerdûnî

Bi rê ve birina vê xebata xwe tekoşîna bi cûdaxwaziyê re ya ji ber newekheviya zayendiya civakî em pê bawerin ku dê sûdê bide xwe gihandina ya pêşxistina mekanîzmayên parastinê ya pir zimanî û pêşî lê girtina tundiya li hemberî jinê. Em hêviya xwe ya li gel avakirina dinyayek azad, wekhev, bê mêtandin û bê tundî dubare dikin.

4- <https://kadinininsanhaklari.org/wp-content/uploads/2018/08/CEDAW-General-Recommendation-35-%C3%A7eviri-Nazan-Moro%C4%9Flu.pdf>

1. RÊBAZ

Ev rapor di navbera dîrokên 2023yan Îlon û 2023yan a Berfanbarê de bi hevdîtîna Şaredariya Beşiktaş û Şaredariya Avcılarê, li navçeyên Stenbolê yên Sultanbeyli, Beyoğlu û Bağcilarî bi hevdîtîna komên navend û bi 75 jinan re ku rû bi rû hatiye kirin hatiye amadekirin.

Pêvajoya ewil ya vê xebatê ya stratejiya şopandinê, piştî bi hevdîtina bi pêşkêşiya piştgiriya pispor hat kirin şûnde di 2023yan a Îlonê hat pêk anîn. Li gor vê stratejiyê çima pêdivî bi şopandina vê xebatê hatiye dîtin. Li gor wî salnameya xebatê, rêbaza şopandinê û armancên bingehîn hatine lidarxistin.

Pişt re lêkolîna zagonî ya têkildarî tekoşîna tundiya li hemberî jinê hatiye kirin. Piştî lêhûrbûnan raporên têkildar û xebat hatine lêkolînkirin.

Komeleya Dema Jinê bingeha vê xebatê bi serlêdana Navenda Şewirgeha Jinê ya ku di sala 2021ê de ava dibe digire. Ji ber vê sedemê serlêdan hatine lêkolînkirin û li kîjan navçeyên Stenbolê jinên Kurd ên herî zede lê dijîn hatine diyarkirin.

Li qadê bi komên armanc û komên navend pirsên di hevdîtînan de kîjan bînan bikaranîn hatine amadekirin. Di Cotmeha 2023yan de dubare hatina li gel ve lêhûrbûyîna li ser pirsan hatiye kirin piştî hin guherînan teşeyê dawî li wan hatiye dayîn.

Di şopandina xebatê de wekî rêbaz berhev kirina daneyan hevdîtîna rû bi rû û komên navend a bi jinan re bi hevdîtîna Şaredariya Beşiktaş û Şaredariya Avcılarê daneyên hatine bi destxistin hatine bikaranîn.

Bi xwe gihandina dildarên komeleya me ya li navçeyên diyarkirî ve ku jinên Kurd ên li van navçeyan dijîn di çarçoveya xebatê de pirsên ku hatine amadekirin de pirs hatine pirsin.

Li her navçeyê 25 jin bi giştî 75 jinan re rû bi rû hevdîtîna hatiye pêkanîn şûnde bi 2 komên navend ên rû bi rû hevdîtîna hatiye pêkanîn. Di hevdîtîna her komên navendî de 6 jin tevî bûne. Di van hevdîtînan de jinên ku cih girtine bi berfirehî nîqaş bi wan re hatiye kirin.

Di xebatên şopandinê de zehmetiya herî girîng ku em rû bi rû man, xwe gihandina jinan û di dema hevdîtinan de fediya di warê xwe îfade kirinê de bû, di plansazî kirina hevdîtinên Şaredariyan de ji bo randevu girtinê ji 4 Şaredariyan ku me xwe gihande wan 2 ji wan Şaredariya Kadikoy û Şaredariya Şişliyê ji ber erênî yan neyînê lêvegera wan çênebû ev jî di salnameya xebatê de bû sedema zehmetiya ya din.

Bi 75 jinên ku rû bi rû hevdîtin bi wan re hatiye kirin di gel bersivên pirsên ku hatiye bikaranîn dahûrandina daneyan hatiye kirin. Pişt re bi du komên navend ku ji 6 kesan pêk tê re hevdîtinên bi hûrgulî û di hevdîtên şaredariyan de me cih da serpêhatî û daneyên ku derket holê, di amadekirina raporê de daneyên ku bi dest ketine û zehmetiyên ku derketine û bînpêkirina mafan li gor pêk anîna peymanên navneteweyî û zagonên netewî ya Tirkiyeyê di raporê de hat bikaranîn.

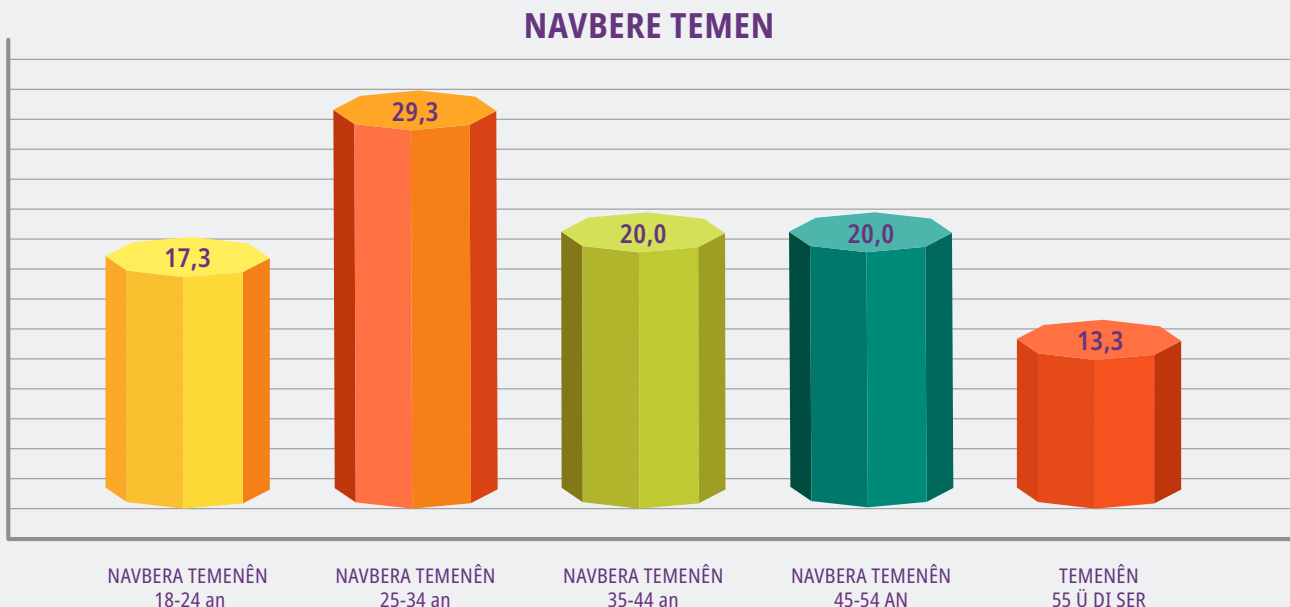
Di çarçove û amaca zagonên parastina daneyên şexsî Li gor hejmara zagona 6698an ku li ber çav hatiye girtin di raporê de nav û agahiyên taybet a tu jinan nehatiye bikaranîn.

2. ENCAMÊN ŞOPANDINÊ

Komeleya Dema Jinê di navbera dîrokên 2023yan a Berfanbarê û 2023yan a Cotmehê de di çarçoveya xebatê ya şopandinê de li navçeyên Sultanbeylî, Beyoglû û ya Bağcılarî bi şaredariyan û jjinên ku hevdîtin bi wan re kirine de daneyên ku hatine bi dest xistin dahûrandina wan hatiye kirin.

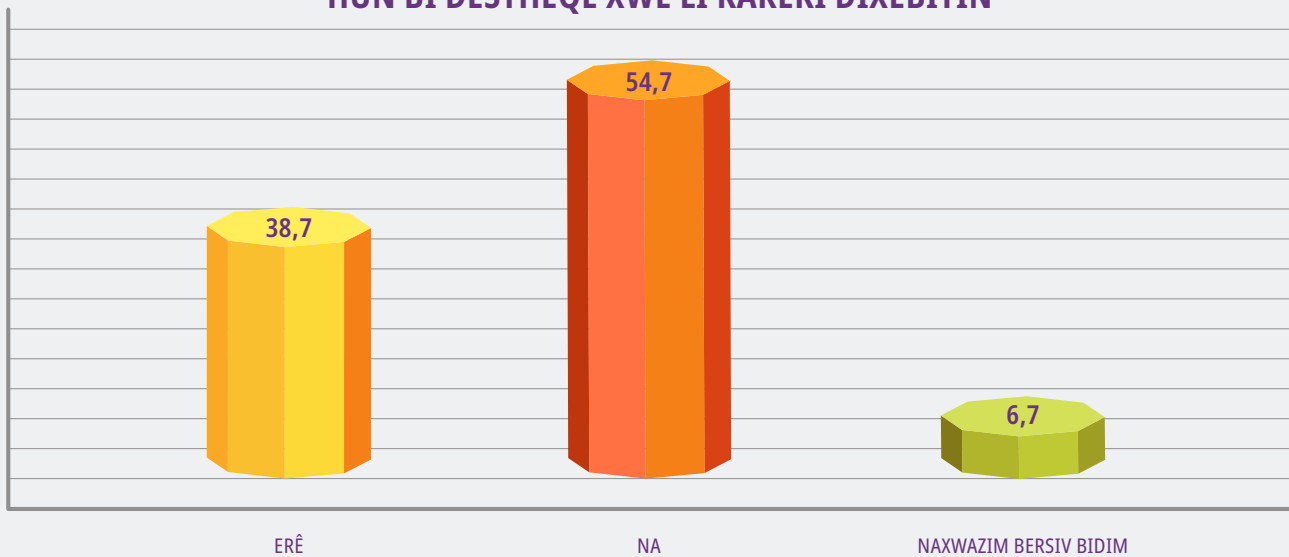
Li gor wî; navbera temenê ya serlêdanan, rewşa zewacê, awayê pênasekirina tundiyê, tûşî tundiyê bûye yan nebûye heke bûbe serî li saziyek daye yan nedaye, tundiyê ji kê dîtiye, ji mekanîzmayên ku piştgiriya zimanê Kurdî didin agahdar e yan na, di pêvajoya serlêdanê de dema bi Kurdî axiviye wê rehetiyê dan an na, dema bi Kurdî hatiye axaftin zehmetiya herî sereke çi bûye û mekanîzmayên tekoşîna ya bi tundiyê re ya di derheqê çareseriyê pêşniyazên di derbarê zimanê dayikê de zehmetiyên ku derketine pêş daneyên wan di tabloyan de hatine pêşkêşkirin.

Piraniya jinên ku me hevdîtin bi wan re kiriye di navbera komên temenê wan ji 25 û 35an ku pêk hatiye. Yê duymem ji komên temenê wan 35 û 44an û 45 û 54an pêk hatine.

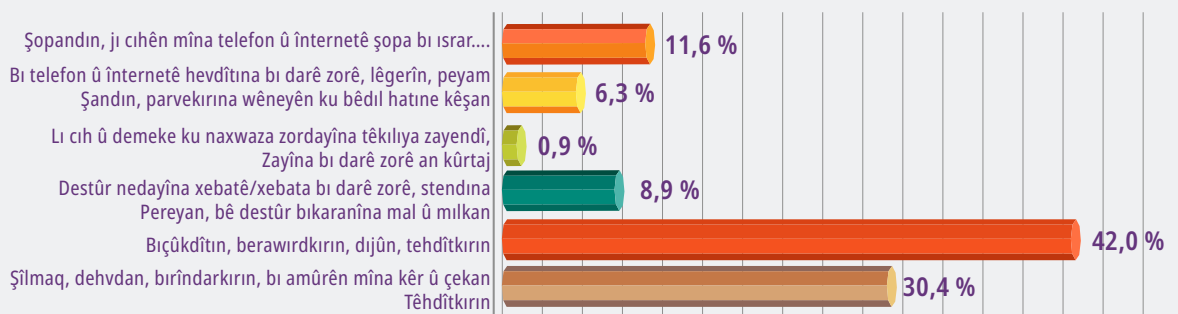

Ji nîvî pirtir jinên ku me hevdîtin biwan re kiriye bi destheqê xwe li tu karekî nexebitîne wekî kedkarên malê tèn dîtin di hevdîtinên ku bi jinan re hatiye kirin bi awayekî daxilî jiyana wekhev a aboriyê nehatine kirin, ev jî newekheviya di bi cih kirina kar dide nişan. Peymana Ji Holê Rakirina Her Awayê Cûdaxwaziya Li Hemberî Jinê (CEDAW) Di xala 11.a fîkraya "a" û "b"yê de jinervegera mafê xebatê ya ji bo hemû mirovan karîneriya di pîvanên wekhev a meran de ji bo jinan nehatiye karînerkirin û jin daxilî jiyana aboriyê ya wekhev nehatiye kirin. Ev jî dide nişan ku mafê xebata tevlibûna jiyana aborî ya jinan bînpê dike. ⁽⁵⁾

HÛN BI DESTHEQE XWE LI KAREKI DIXEBITIN

Ji van rewşên ku min ji we re xwende hûn tûşî çendên ji wan man?

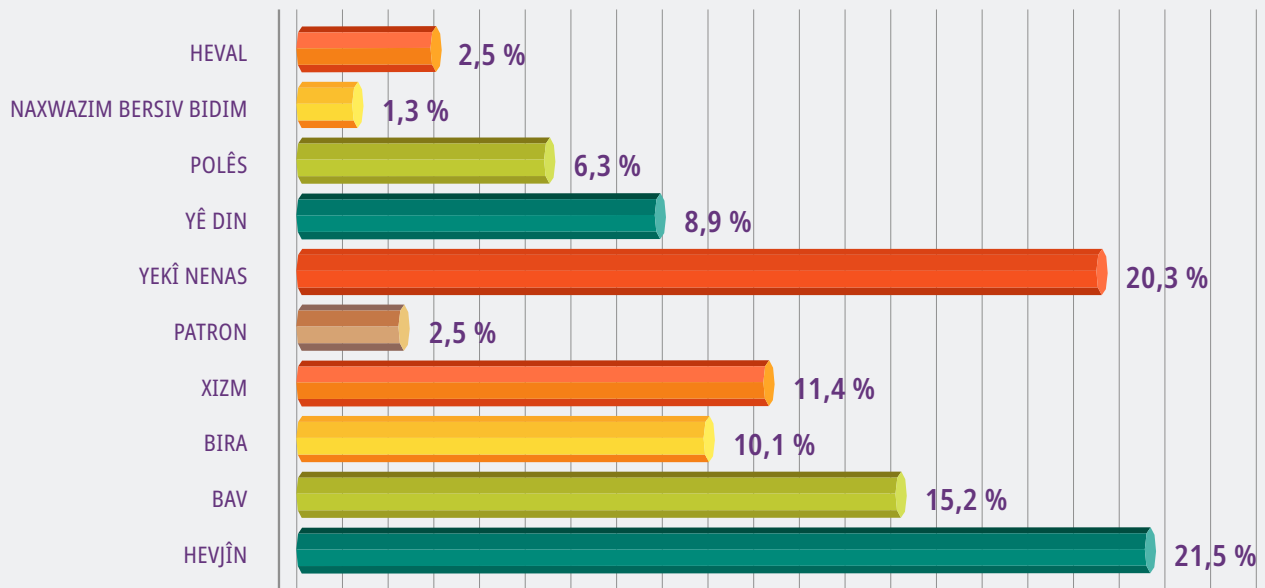

5- Peymana Ji Holê Rakirina Her Awayê Cûdaxwaziya Li Hemberî Jinê (CEDAW) Di xala 11.a fîkraya "a" û "b"yê de jinevegera mafê xebatê ya ji bo hemû mirovan, mafên xwedî derfetên a bi meran re ya di qada xebatê de.

Hat dîtin ku ji %42 jinên ku me hev dîtî bi wan re kiriye rastî tundiya derûnî, ji sedî %30,40î rastî tundiya fîzîkî piştî wî şopandina domdar û rastî tundkariya aboriyê bûye. Di xala 1. A Biryara Pêşniyaza Giştî ya hejmeta 19 an ku pênasîya cûdaxwaziyê hatiye kirin.

Li gor vê pênasîyê; jinên ku tûşî awayên cur bi cur a tundiya tîn rastî bînpêkirinên, mafê jiyane, skence û tevgerên zalimane miameleya biçûk xistin a dermîrovane tûş nehatina mafê bê cezayî, mafên ewlekariyê û azadiya kesî tîn. ⁽⁶⁾

(GER PIRSA 15.ERÊ BE) WE EV TUNDÎ JI KÊ DÎT?

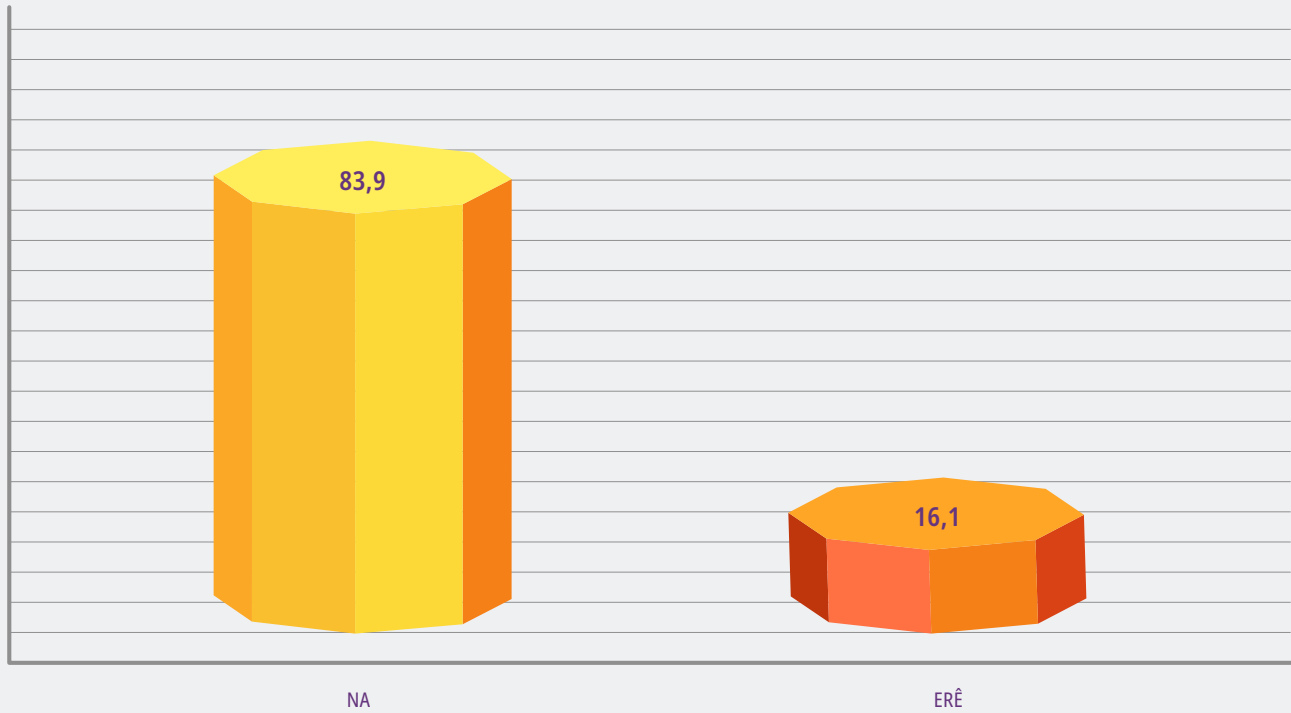

Ji sedî %58,2'yên jinan diyar kirin ku, tundiya ji hevjinê xwe û mîrên ji nava malbatê dîtine

Dîsa daye nişandan ku jinên ku bersiv dane me; 'cîhê herî ewle' ku tê zanîn saziya malbatê û malê ji bo jinan bi riskê û ne ewle ye, di dema dawî de tundiya ku di nava malbatê xaniyan de zede bûye ne pêkan e ku em ji destkeftiyên jinan cîhê bigirin dest. Her ku destkeftiyên jinan bîna hedef girtin û asayî kirina tundiya li hemberî jinê hem di nav malbatê hem jî ji aliyê polîsan ve diha bi lez berbelav dibe.

6- Di xala 1. a biryara pêşniyaza giştî ya hejmeta 19 an pênasîya cûdaxwaziyê hatiye kirin. Cûdaxwazî li gorî zayendê tundiya bîngêhî dihewîne. Ev gef fîzîkî, hişî û zirardayîna cînsî û tevgerên êş kişandinê di xwe de dihewîne. bi kar anîna mafên mirovan a dibîna peymanê mafên mirovan de ku ji jinan re dibe asteng an jî awayê cûdaxwaziyê ku xwe dispêre tundiya zayendiyê xeterê bi xwe pêk tîne. Ev azadî maf; (a) mafê jiyane; (b) mafê skence û tevgerên zalimane miameleya biçûk xistin a dermîrovane tûş nehatina mafê bê cezayî; (c) mafê parastina wekhev a li gorî normên mirovî ya di rewşem şerên çekdarî nav welêt û navneteweyî; (d) mafê ewlehî û azadiya kesî; (e) mafê sûdwergerîna awayê wekhev a ji hiqûqa parastî; (f) mafê wekhevîya di nava malbatê de; (g) mafê tendirustiya giyanî /rihî û fîzîkî ya di asta standardên herî ya jor ku bi destxistina wê pêkan e.

(GER PIRSA 15. ERÊ BE) PIŞTÎ KU WE TUNDIYÊ DÎT WE SERÎ LI SAZIYÊKÎ DA ?

Ji sedî %83,9 an jinan bersiva na yê daye vê pirsê. Li gel vê pirsê heke bersiva we na bû ji jinan re pirsê we çima serî lê neda hatiye pirsin; ji ber kiryarê tundiyê ji malbatê yek bûye, li Tirkîyeyê li gel biryara dûrxistin û parastinê kuştinên jinan zede bûye 7 da zanîn ku ji ber sedema pêşî lê ne girtina kuştinên jinan ji bê bawerîya ji sazîyan serî li tu sazîyekî nedane.

Di xala 24. a fîkraya 'b' yê ya Biryara Pêşniyaza Giştî ya bi hejmara 19an 8 ku hatiya diyarkirin; zagonên bingehîn a li dijî tundiya zayendî ya ji bo parastina hemû jinan peşkeş dîke.

Bi awayek perwerdehiya bi hestiyariya zayendiya civakî ya peywirdarên raya giştî û xebatkarên pêkanîn û yê dadmendî ku nehatiye pêkanîn, bi cih neanîna berpirsiyariya sazîyan, bê bawerîya jinan a ji sazîyan û xwe negihandina van mekanîzmayan bûye sedem.

7- <https://kadincayetleriniidurduracagiz.net/veriler/3088/2023-yillik-veri-raporu> - :-:text=Cezasızlık devam ettikçe, koruyucu ve,kararları kadınlar için can simididir.
 8- Fikra 'b' ya xala 24. a Biryara Pêşniyaza Giştî ya 19an ku dewlet alîgirê wê ne, ji bo pêk anîna çalak kirina Peymanê neçar in tundiya nav malê û îstîsmar,tecavuz,êrîşa cinsî û zagonên li hember tundiyê ya zayendiyan din ji bo hemû jinan parastineke têr pêşkêş bike û rêz dayîna rûmeta ya jin parêziyê divê bê pêkanîn,ji bo maxdûran pêk anîna xizmetên piştgirî û ya parastina guncav divê bê kirin.peywirdarên raya giştî pê re ya xebatkarên pêkanîner û yê edlî divê bi awayekî perwerdehiya bi hestiyariya zayendiya civakî bîn perwerdekirin.

**HÛN AN JÎ KESEKE NÊZÎ WE KU TUNDIYÊ BIBÎNE ZANÎNA WE
YA DI DERBARÊ HÛN Ê SERÎ LI KÎJAN SAZIYÊ BIDIN HEYE GELO ?
HEKE BERSÎV ERÊ BE WE VÊ AGAHIYÊ JI KÎJAN SAZIYÊ GIRT?**

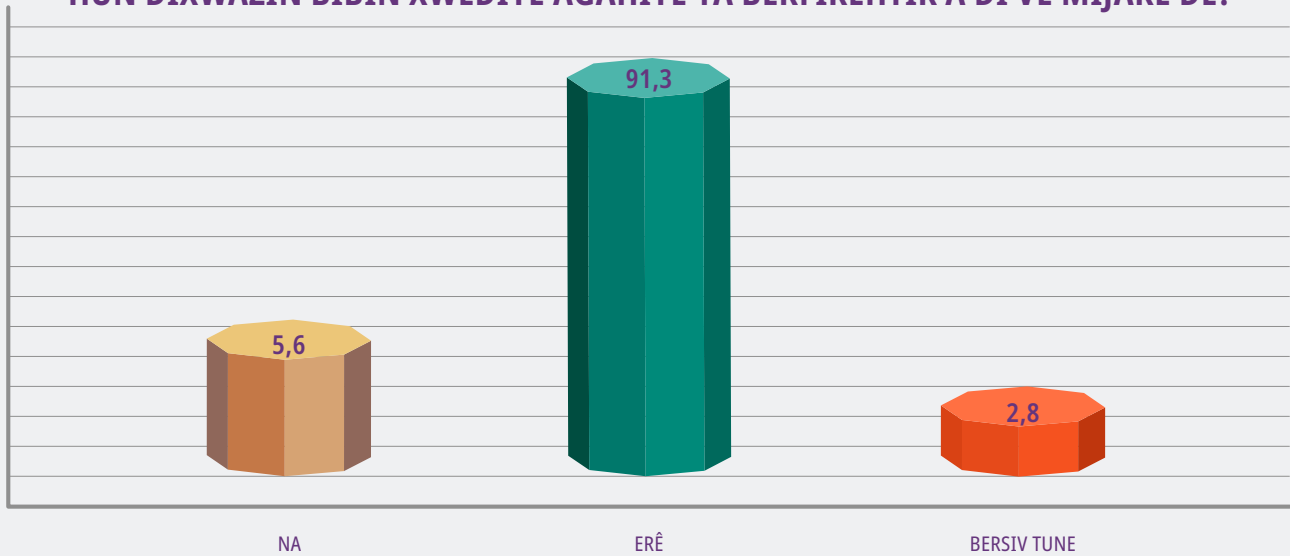

Daye nişan ku ji nivî pirtirê jinan bi dayîna bersiva erê dema ku tûşî tundiyê hatibe haya wan dê serî li kîjan saziya bidin hebû ye.

Dan zanîn ku jinên ku tûşî tûndiyê hatine agahiyên di derbarê dê serî li kîjan sazîyan bide wiha ne; Ji sedî %26,2 yê wan ji komeleyên jinan û medya civakî, ji sedî %16 ji polêsan ji sedî %12 ji partiyên siyasî hînbûne. Ji sedî %45,8ê ji wan vê pirsê nebersivandine.

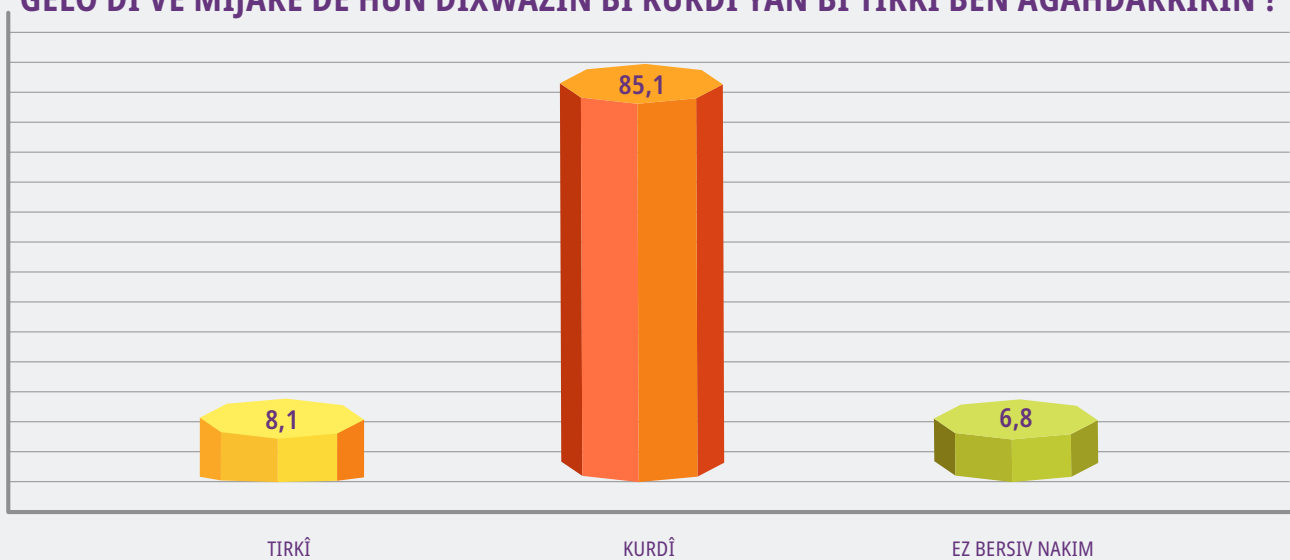
Ji sedî %91'ê jinan da zanîn ku zêdetir bibin xwediye agahiya ya di mijara tekoşîna tundiyê de.

HÛN DIXWAZIN BIBIN XWEDIYÊ AGAHİYÊ YA BERFIREHTIR A DI VÊ MIJARÊ DE?

Piraniya jinan xwestine ku bi Kurdî bîn agahdarkirin.

GELO DI VÊ MIJARÊ DE HÛN DIXWAZIN BI KURDÎ YAN BI TIRKÎ BÎN AGAHDARKIRIN ?

Ji sedî %94,7'ê jinan ji hebûna mekanîzmayên ku bi zimanê Kurdî piştgiriyê didin bê agahdar in, di hevdîtên ku me pêk anîye de dan zanî n ku di saziyên fermî dema bi Kurdî diaxivin kesê/a ku dê ji wan re bibe alîkar bibînin jî rastî pirsgirêka piştguh kirina ya rû bi rû hatine. Ev nişaneya kêmdayîna ku bi taybetî di serlêdanên ewil ên fermî yên wekî buroyên ewlehî û qerekolan de cih nedane xizmeta bi zimanê Kurdî ev jî kêmaniya rêveberiyên heremî ya şaredariyan ku xebatên bi pir zimanî esas hatiye girtin lê ji ber ku di vê qadê de xebatên xwe berfireh nekirine dide der.

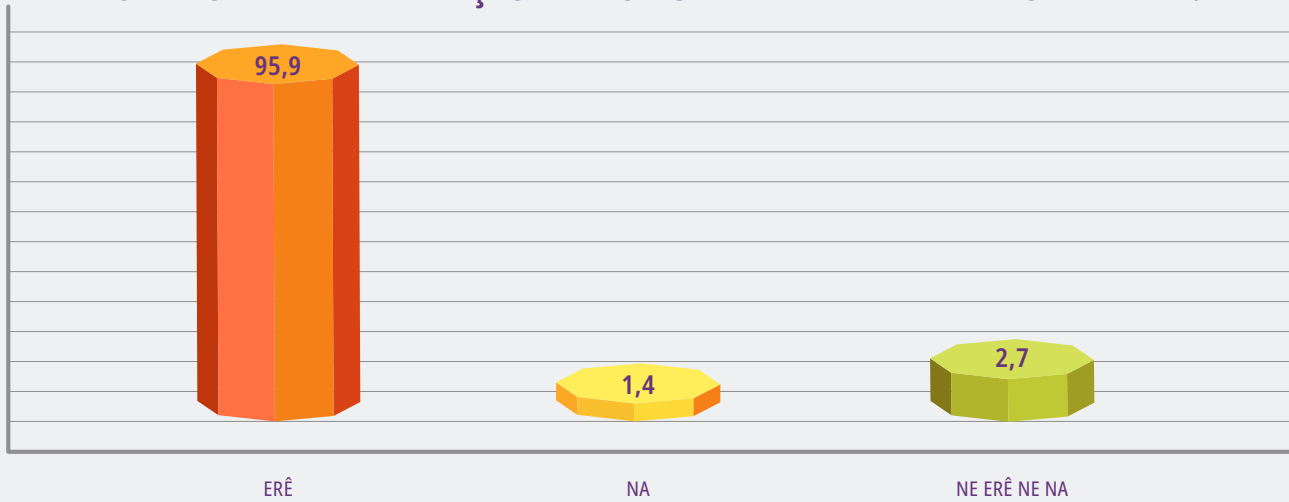
Biryara Pêşniyaza Giştî ya bi hejmara 35an a di xala 43yan de ya li Tirkiye ya ku tûşî cûdakariyê maye, jinên ku li vî welatî dimînin lê bi zimanê fermî nizanin bi pêkanîna xwe gihandina çavkaniyên agahiyên zagonî û civakî û li gel bi belav kirina van agahiya berpirsîyar e jî, dide nişan ku jinên Kurd ên li Stenbolê dijîn di mekanîzmayên piştgiriyê de piştgiriya bi zimanê Kurdî, di mekanîzmayên tekoşîna bi tundiyê re ya bi zimanê dayikê re piştgiriya agahdarkirinê ya çî çavkaniyên ku ew xwe dikarin bigihîninê nehatiye dayîn.

HÛN JI HEBÛNA MEKANÎZMAYÊN KU BI PIŞTGIRÎYA ZIMANÊ KURDÎ DIDE AGAHDARIN ?

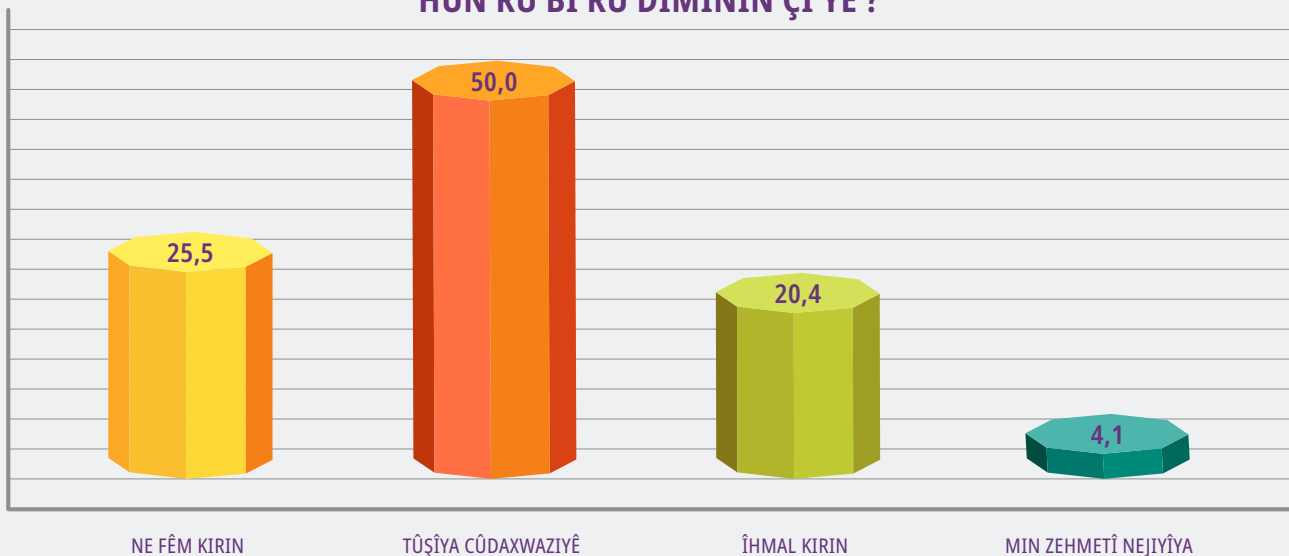
9 - Xala 43yem a biryara pêşniyaza giştî; bi taybetî yên ku xwendin û nivîsandinê nizanin û berastengên ku tûşî cudaxwaziya ya piralî mane yan jî (welatê ku lê dimînin) di serî de ji bo jinên ku zimanê wan ê fermî nizanin an jî bi asteke hindik dizanin ji bo jinan bi rêyên qenalên medyayê ya xwe gihandina cur bi cur û diyaloqa navxweyî ya civakî ya mexdûrên tundiya beralî ya zayendiya civakî ya berpêbûna jinan / ji bo heyîna kesên ku rastî vê tundiyê mane ya li gel derbarê tazminatê jî têde, agahiyên di derbarê ya xwe di gihandina çavkaniyên civakî û zagonî ya pêkanîna wan û belavkirina van agahiyan.

DI PÊVAJOYA SERLÊDANÊ DE HÛN Ê REHET HÎS BIKIN KU HEBÛNA XIZMETÊN PIŞTGIYÊ Û AGAHDARKIRINA YA BI KURDÎ HEBE ?

Hema tevahiya jinan da zanîn ku di pêvajoya serlêdanê de bi hebûna xizmetên piştgiriye û agahdar kirina bi Kurdî dê rehetir hîs bikin.

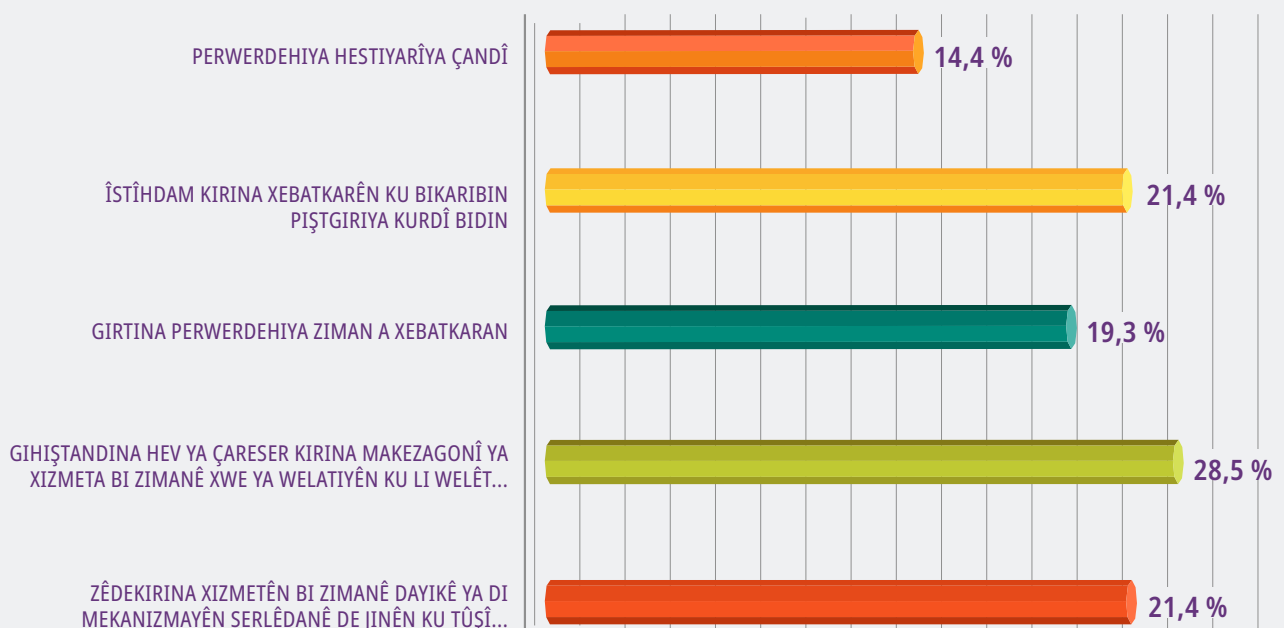
DEMA HÛN BI KURDÎ DIAXIVIN ZEHMETIYA SERKE YA KU HÛN RÛ BI RÛ DIMÎNIN ÇI YE ?

Nîvê jinên ku me bi wan re hevdiîn kiriye da zanîn ku di serlêdanên saziyan de dema bi Kurdî axivîne tûşî cûdaxwaziyê hatine. Zagonên netewî ya Tirkiyê û peymanên navneteweyî ya ku Tirkiye jî alîgir e, di berpirsiyariya çarçoveya ku bûye sedema newekheviya zayendiya civakî û tundiya li hemberî jinê ya ji bo ji holê rakirina cûdaxwaziyê divê polîtîkayan biafirîne û bi awayekî van polîtîkayan pêk bîne. Di xala 14. A Peymana Mafên Mirovan a Awrûpayê de ji ber cudahiya zimanî cûdaxwaziyê qedexe kiriye. Ji bo axavtina bi zimanê Kurdî ya jinan a di serlêdana saziyan de ku tûşî cûdaxwaziyê hatine nişaneya bînpê kirina xala 14.a PMMA'yê ye.

Bi jinên ku me bi wan re hevdiştin pêk aniye pirsra “dema hûn tûşî tundiyê tîn çî pêşniyazên çareseriyê ya bi axaftina zimanê Kurdî de ya di serlêdana saziyan de zehmetiyên ku hûn rû bi rû dimînin dixwazin bikin ?” ku me kir; pêşniyaza ya jinan a ewil pêkanîna çareseriyê ya makezagonî, ya duyem bi cih kirina kar a xebatkarên ku piştgiriya bi zimanê Kurdî didin û jinên ku tûşî tundiyê tîn di serlêdana mekanîzmayên de xizmetên bi zimanê dayîkê ku tê kirin bîn zêdekirin

DEMA HÛN TÛŞÎ TUNDIYÊ TÊN HÛN ÇÎ PÊŞNIYAZÊN ÇARESERYÊ YA BI AXAFTINA KURDÎ YA DI SERLÊDANA SAZIYAN DE LI GEL ZEHMETIYÊN KU RÛ BI RÛ DIMÎNIN DIXWAZIN BIKIN? (JI YEKÎ ZÊDETIR HÛN DIKARIN BIBIJÊRIN)

ŞOPANDINA ŞAREDARIYA

Bi Rêvebirina ya bi piştgiriya Yekîneyên Awrûpayê ya ETKÎNÎZ'ê ya pêşî lê girtina tundiya li hemberî jinê ya li cihê ku berpirsiyariya girîng dikeve ser mile Saziyên Sivîl ên Civakî û rêveberiyên heremî ku tê dîtin. **“di şopandina çarçoveya rêveberiyên heremî ya jinên Kurd ên li navçeyên Stenbolê ya Sûltanbeylî, Beyoglu û Bagcilarê de dijîn xwe gihandina mekanîzmayên serlêdana tundî ya bi zimanê dayîkê.”** piştî xebatên li qadan a di rêvebirina çarçoveya xebata ya 3 navçeyên Sûltanbeylî, Beyoglu û Bagcilarê şûnde, me bi Navenda Şewirgeha ya jinan a Şaredariya Avcilar û Navenda Şewirgeha ya Jinan a Şaredariya Beşiktaşê re hevdîtinan pêkanî.

Yek ji xebatên şopandina me ya berhevkirina daneyan a gava ewil bi pêk anîna Hevdîtinên bi Navenda Şewirgeha ya jinan a Şaredariya Avcilar û Navenda Şewirgeha ya Jinan a Şaredariya Beşiktaşê re bû. Di hevdîtinên pêkanîna van sazîyên de, agahiya dayîna di derbarê xebata ya çarçoveya şopandina rêveberiyên heremî ya xwe gihandina mekanîzmayên serlêdana tundî ya bi zimanê dayîkê ya jinên Kurd ên li Stenbolê dijîn.

Agahiya pêdiviya me çima bi xebateke wisa hebû hat dayîn. Bi vê xebata me û di derbarê xebatên têkildar de agahî hatine bidestxistin. Di encama hevdîtinên me ya bi jinan a li qadan ragihandinên zehmetiyên di mijara xwe gihandina mekanîzmaya de ku rû bi rû mane hat kirin û me fikren xwe ya ji holê rakirina tundiya li hemberî jinê û tekoşîna newekheviya zayendiya civakî ya ku bûye sedema cûdaxwaziyê ya berpirsiyariyên rêveberiyên heremî dê çibin û çima pêdivî divê bi polîtîkayên baş kirine hebe ragihand.

Me Çi Pirsî:

- Navenda Şewirgeha ya Jinan a di bin banê şaredariya we de çend heb in?
- Xizmeta bi zimanê dayîkê li Navenda Şewirgeha ya Jinan heye?
- Ji bilî cihê navendê, malê we yê gel ên taxan ku jin xwe bi rehetî bigihîninê hene?
- Ji bo pêşî lê girtina jiyînên bînpêkirina mafên jinên bi nasnameya nîjadên cuda yê ku tûşî tundiya hatine hûn çî dikin?
- Piştgiriya wergêrvan tê pêkanîn?
- Xizmeta pir zimaniyê Li ber çavgirtina hemû nasnameyên nîjadî yê ku li herêmê dijîn tê pêkanîn?
- Xizmeta pir zimanî di metaryalên çap kirî û dijîtal de tê dayîn?

Ziyareta Navenda Şewirgeha ya Jinan a Şaredariya Avcilarê

Hat ragihandin ku di encamama pirsîna pirsan de ya di hevdîtînên bi Navenda Şewirgeha ya Jinan a Şaredariya Avcilarê ji ber ku xebatkarê bi kurdî dizane hebûye di dema serlêdanan de hatine veguheztin û bi vî awayî gelek serlêdan çêbûne heta dawîkirina pêvajoyê jî bi jinan re di nav têkiliyê de bûne. Li gel vî piştgiriya wergêrvan nîn bûyê, da zanîn ku divê ji bo pêkanîna viya bi rêveberiyên heremî re xebatên diha bi kêr bînin kirin. Bi taybetî serlêdanên bi Kurdî ji taxên Tahtakale û Yeşilkentê hatine kirinê, hat ragihandin ku li gel vî li ser esasên pir zimanî ya di materyalên çap kirî û broşuran de; bi Kurdî, Tirkî û Erebî hatine çapkirin.

Hebûna Du navendên jiyîna civakî ya jînan a ku girêdayî navenda şewirgeha ya bi Navenda Şewirgeha ya Jinan ve ye li vî navenda şewirgehê nêzikî hazerî ya bi jinan re hevdîtînên pêş ku hatine girtin, hat ragihandin ku ji xencî xizmetên pêşkêş kirina şewirmendiyê ya ji bo jinan; bi tevahî çalekî û kargehên perwerdehî û geştiyariyê ya temasî 3500 jinan ku hatiye kirin de ku li van navenda şewirgeha ya jinan 7 xebatkar dixebitin û bi domdarî li navendeke jiyîna civakî ya li taxan jî derûnnasek heye.

Ziyareta Navenda Şêwirgeha ya Jinan a Şaredariya Beşiktaşê

Hat ragihandi ku di hevdîtîna me ya bi Navenda Şêwirgeha ya Jinan a şaredariya Beşiktaşê re li navendê tenê serlêdanên tundiyê na li gel vê ku navendeka wan a bi rêvebirina xebatên bi hêzkerinê ya du pêlikî jî ku heye; li gel vê bi taybetî bi keyayên taxan re jî xebat hatine meşandin. Da zanîn ku ji avakirina wê vir ve 370 serlêdanên jinên ku tundiyê dîtine hatiye kirin û veguhestinên wan ên pêwistî hatine kirinê. Bi veguheztinê jin, zêdetir xwe gihandine Navenda Şêwirgeha ya Jinan; da zanîn ku ji ber populasyona navçeyê serlêdanên Kurdî qet nehatine kirin, lê dema ku bi Kurdî serlêdan bîn kirinê tîna veguhestin. Tenê piştgiriyê kanîna ya bi Tirkî û Îngîlîzî dikarin bidin.

Da zanîn ku di metaryalên pênasekirinê de ya pir zimaniyê nehatiye pêkanîn tenê metaryalên bi Tirkî hatine çapkirin.

Em di bîra li gor standardên navneteweyî û netewî ya tekoşîna li hember tundiya ya berpirsiyariya girîng ku dikeve ser milê şaredariyan li gel zêdetir daxwaza hevdîtîna bîn pêkanîn jî, tenê Şaredariya Beşiktaş û Şaredariya Avcılarê bi awayê erênî li me zîvirîn.

Ev rewş ji me re dide nîşan ku hin şaredariyên li Stenbolê bi saziyên di qada tekoşîna tundiya li hemberî jinê dixebitin de di xebatên çarçoveya di rêvebirina bi hev re de tu gumanên wan nîn bûye.

Ji 39 navçeyên Stenbolê hevdîtîna tenê bi 2 şaredariyan ve çawa ku tekoşîna bi tundiya li hemberî jinê aksiyonê nade nîşan jî di hevdîtîna jinên ku li taxan hatiye pêkanîn ve; kêmaniya xwe zêdetir bigihînin şaredariyan a di mijara bi rêvebirina pêşî lê girtina tundiyê ya ku divê xebatên xwe berfirehtir bikin dide nîşandin.

3. ENCAMA

Ev xebat bi armanca piştgiriya rapor kirina jinên Kurd ên xwe di gihandina mekanîzmayên tekoşîna tundiya bi zimanê dayîkê ku girêdayê şaredariyên li Stenbolê dijîn bên şopandin, dîtbar kirina zehmetiyên ku rû bi rû mane û xwe gihandina mekanîzmayên tekoşîna ya bi zimanê dayîkê hatiye amadekirin.

Li gel armanca pirsgirêkên di pêvajoya serlêdanê de ya astengiyên li pêşiya xwe di gihandina mekanîzmayên tekoşîna tundiya bi zimanê dayîkê ya jinên Kurd ên tûşî tundiya mane hatiye lêkolînkirin.

Û xebata tespît kirina ji mafên xwe ya heyî ya zagonî ya jinên Kurd di çî astê de haydar in hatiye kirin.

Li gel raçevkirin û daneyên ku hatine bi dest xistin a di encama xebata şopandinê de ,dîtbar kirina zehmetiyên xwe di gihandina mekanîzmayên tekoşîna bi tundiya bi zimanê dayîkê ku jiyiyane, haydar kirina pêkanîna awayên pênasekirina tundiye ya jinên Kurd, dîtbar kirina tekoşîn û serpêhatiyên jinên ku tûşî tundiye mane û bi piştgiriya pêkanîna wekheviya zayendî ya civakî ya Tirkîyeyê ku alîgirê ya pêk anîna karîgerk a hemû xalên peymanên navneteweyî ya di mekanîzmayên tekoşîna tundiya li hemberî jinê hatine armanckirin

Ji bo rakirina ji navê ya binpêkîrnên mafî yê ji vî alîyî ve û kirina tevkarîyê li sererastkirin û sepandina bandorbar a sazûmanên armanc pê mafên mirovan in, kêmasî hatine selimandin û li wê gorê geşe bi pêşnîyazên cur bi cur hatiye dayîn.

Wek Komeleya Dema Jinê; serlêdanên ku li Navenda Şewirgeha me ya Jinan hatine kirin, daneyên tundiya li hemberî jina ku em dişopînin de xalên girîng ên xwe di çarçoveya xebata ya bi rêvebirina ya bi destxistina vedîtînen a di encama hevdîtînen ku bi jinan re hatiye pêkanîn xwe dane der ev in;

- Hat raçevkirin ku kuştînen jinan bi vekişîna destnîşana ji Peymana Stenbolê zêdetir bûne. Li gor daneyên Platforma Rawestîna Kuştînen Jinan ji dîroka 1ê Tîrmeha ya 2021ê vir ve 737 jin hatine kuştin û bi awayek gumanî 557 jin jî mirî hatine dîtin.

- Zehmetiyên xwe di gihandina mekanîzmayên tekoşîna tundiyê ya jinên ku li Tirkiyeyê dijîn Bi vekişîna ji Peymanê zêdetir bûye, tune bûna mekanîzmayên piştgiyariya bi zimanê dayîkê bi taybetî ji derketina ji cihê qada tundiyê ya ji bo jinên Kurd bûye asteng
- Ne serweriya zagonî ya peywirdarên ku li saziya berpirs in û esas negirtina xebata mafparêziyê bûye sedema bê baweriya jinan a ji mekanîzmayên piştgiyariyê
- Li gel hemû van tiştan bi awayek ne tevli kirina jiyana aborî ya wekhev û newekheviya di qada îstîhdamê de (*bi cih ne kirina kar*) bûye sedema xizaniya kûr û xebata ne bi ewle ya jinan

Di hevdîtinên bi pêk anîna jinên Kurd ên ku me xistiye navenda çarçoveya vê xebata xwe de raçeviyên jînên Kurd ên ku girêdayî van şeradariyan e yê me bi dest xistine, daye nîşan ku xwe di gihandina mekanîzmayên pêşî lê girtina tundiyê de bi gelek zehmetiyan re rû bi rû mane. Ev zehmetiyan mirov dikare wiha bide rêzkirin;

- Sûd negirtina ji mafên xizmeta bi zimanê dayîkê û piştguh kirina resen a xwecihê ya Jinên Kurd ên li taxê xizan ên li Stenbolê dijîn.

- Rû bi rû mayîna normên qalibên çandî û xwe di gihandina mekanîzmayên pêşî lê girtina tundî ya bi zimanê dayîkê ya astengiya ziman.

- Di serlêdana ji bo tekoşîna tundiyê ya saziyê de ji bo ku bi Kurdî axiviye yan jî xwestiye ku bi Kurdî biaxive tûşî bûyîna cûdaxwaziyê hatin.

- Negihandina pêşkêş kirina xizmetên pir zimanî ya jinên herême.

- Ne pêkanîna şertên îstîhdamê ya wekhev ,ne afirandina derfetên aboriyî, nevekirina rêyên tevlihbûna karîger ên tevli bûna jiyana civakî ya jinên Kurd ên Ji ber koça neçariyê ku koçî taxên xizan /feqîr ên li Stenbolê hatine hiştin

- Xwe ne gihandina ya jinên ku li taxên xizan de dijîn a xebatên parastin/pêşî lê girtin a mekanîzmayên tekoşîna bi tundiyê re û hay jê ne bûyîna jinan a ji van mekanîzmayan.

- Çêbûyîna pirsgerêka ji xwe nebawer a di jinan de ya Ji ber newekheviya zayendî ya civakî ku bûye sedema cûdaxwaziyê,ne pênasekirina tûndî ya ku jin tûşî bûyê û hêza di xwe nedîtina ya tekoşîna bi tundiyê re.

- Piriniya jinan ji ber ku ji aliyên kesên nêzî xwe ve tûşî tundiyê dibin, ev rewşa han tekoşîna bi tundiyê re ya jinan zehmettir dike.

- Di dema xwe îfade kirinê de xwe ne rehet hîs kirin jinan a Ji ber nexebitandina mekanîzmayên piştgiya bi Kurdî, ev rewş dibe sedema ne baweriya bi saziyên fermî ve,

- Jin ji ber jiyîna xizaniya ku her diçe kûrtir dibe pirsgerêkên çûn hatin û xwe negihandina gelek xizmetên din.

Xaleke girîng a raporê ku divê bê diyarkirin agahiyên li gel vedîtînin bin xêzkirî de. jin di derbarê mafên xwe ya ji bo agahiyên zêdetir bi dest bixin têkoşiyane.

Di hevdiştinê ku bi jinan re hatiye kirin anîn ziman ku piraniya wan gava herî girîng a ji derketina tundiyê ya bi pênasekirina tundiyê û nasîna mafên xwe ye, lê belê pê ve kirin ku di demên ku tûşî tundiyê mane de asta wan a zanînê û hay ji xwebûnê tune bûye.

Rêzkirina daneyên girîng ên raporê de derketiye rastê; ji ber nexebitandina mekanîzmayên çalak û polîtîkayên ber alî ya ji holê rakirina cûdaxwaziyê ya ji ber newekheviya zayendî ya civakî û tekoşîna tundiya li hemberî jinê li gor standartên navneteweyî û netewî ya ku dewlet berpirsiyar e, bawer ne kirina ji mekanîzmayên piştgirî û tekoşîna bi tundiyê ya jinên ku li Stenbolê dijîn, tune bûna xwe gihandina mekanîzmayên piştgiriya ya bi xizmeta zimanê dayîkê û zêdehiya xizaniya jinan

Zehtiya li hemberî jinê ya li Tirkiyeyê ya rast li hemû Cihanê em dibînin ku bi polîtîkayên devjêberdana ya bi pratîkên ji taqet xistinê ya bi gotinên zayendî yan jî êrîşên li hember destkeftiyên ku zêde bûne û ji alîkî ve tekoşîna jinan a sînor nenas di xebatên mafên mirovan de zêde bûye.

Bi şanaziyeke mezin tînin ziman û girîngiyê didin; derbaskirina tixûb , esas girtina pêştevanî, bi pratîka tekoşîna wekhev a bê pêşdarazî û meşîna li gel hev a bi hev re ku çî qas bi nîrx û girîng e ye.

Rêxistinên jinan, femînîst, rêxistinên civakî yê sivîl, odayên pîşesaziyan, baro, sendîka û hemû saziyên bi rêvebirana ya mafparêziyê, xebatên takekes ku hev û din dibînin, piştgirî dayîn, di pêkanîna bi bingehek a bi şîrîkatî qasî serê derziyê be jî pêşî li mafên xesp kirî û yê bînpêkirina mafan bigirin, dê bibe honandina bi hêz a mezinkirina tora tekoşînê.

Girîng e ku derfetên pêk anîna bi cih kirina kar a jinan, divêtiya polîtîkayên tekoşîna tundiya ya li hemberî jinê û divê bûna hebûnên mekanîzmayên parastin/pêşî lê girtin a çalak girîngiyê dide hebûn û tune bûna tekoşînê ya di avakirina jiyaneke bê tundî û wekhev a jinan.

Wek Komelya Dema Jinê berpirsiyariya xwe ya derxistina holê ya tûş mayîna zehmetiyên ji ber dezavantajiya dubare û cûdaxwaziya hevbir a jinên Kurd ên ku li Stenbolê dijîn ev xebat hat amadekirin.

Hemû çalekiyên di derheqê ya mafên mirovan a ji bo jinan ku heya niha me bi rêvebiriye û bûye perçeyek jê ya ku di encama xebata şopandina ya ku halî hazir bi rêve dibin a bi amadekirina vê rapora xwe me cardin bi hev re dît ku; wek jinan divê em dev jê bi rêvebirina xebata mafparêzî û ji nîşandina dîtina yekane ya hev û din in bernedin.

4. PÊŞNIYAZ

- Bi pêk anîna armanca ya ji holê rakirina cûdaxwaziya ya ji ber newekheviya zayendiya civakî û parastina mafên mirovan a jinan di serî de CEDAW û Tirkiye ya ku alîgirê belgeyên navneteweyî ye divê xebitandina mekanîzmayan bên bingehe girtin û bi piştevaniya li gel vê polîtîkayên wekheviyê bên afirandin
- Li gor Zagona Şaredariya “Şaredariya bajarê mezin û şaredariyên ku serjimariya wan di ser 100.000 î ye neçar in mēvanxaneyan a ji bo jin û zarokan vebikin. Şaredariyên din jî li gor rewşa aborî û bi nirxandinên xizmetê yê pêş ew jî dikarin ji bo jin û zarokan mēvanxaneyan vekin. Li gel xala bingehîn a zagonî mēvanxane li bajarên ku xwediyê şert û mercên guncav in jî bēn vekirin. û li vê derê xwebûyînên jinan bēn çavdêrîkirin.
- Hejmara zêdekirina navendên şewirgeha ya jinan a dibin banê şaredariyan de pişgiriya hiqûqî û derûniya civakî li van dera bēn dayîn
- Komîteya CEDAW’ê li gel Biryara Pêşniyaza Giştî ya bi hejmara 35an a fikraya “e” ya di xala 40. de ji bo pêk anîna xwe gihandina bi awayê çalak a xizmetên berfireh a mexdûrên tundiyê ya jinan a şaredariyan. Bi hevkarî û tevliûbûneke tam a bi rêxistinên civakî yê sivîl a jinan re bē tesîskirin û avakirina mekanîzmayên serlêdanê ya pir sektorî (*bîrgehî*) û pêkanîna çalak kirina vanan.
- Bi hejmara zagona ya 6284an a pêk anîna çalak a ji aliyê hemû saziyên berpirs bi girtina hezrên pêşî lê girtinê ku berpirsiyar in divê kesa ku tûşî tundiya maye di vê mijarê de bē agahdarkirin,
- Komîteya CEDAW’ê ya Biryara Pêşniya Giştî ya bi hejmara 35an a xwe dispêre xala 43’yan ji bo jinên tûşî cûdaxwaziya hevbirî/pir alî, bi gihandina rêyên qenalên cûrbicûr ên medyayê û bi diyaloqê nav civakî ya maxdûrên tundiyê ya xwe dispêre zayendiya civakî ya li hemberî jinê /heyîna ji bo mayîna tûşîya tundiyê, têkildarên tazmînatê jî di nav de divê agahiyên xwe gihandina têkildar a çavkaniyên civakî û zagonî bēn pêkanîn
- Jinên ku li stargeha dimînin, piştî veqetîna ji stargehan jî ji bo wan peydakirina xwe gihandina çavkaniyên aboriyê ya debar kirina jiyane bē pêk anîn.
- Peydakirina xwe gihandina bi zimanê dayikê ya hemû xizmetên ku di bin banê şaredariyê de tê kirin.

- Li ber çav girtina reseniyên hemû gelên ku li herêmê dijîn, bi xebitandina mekanîzmayên sûd jê girtina mafên bi xizmeta zimanê dayîkê ku bikaribe bi awayeke herî baş xwe bide îfadekirin, ji bo xebitandina van mekanîzmayan kesê/a ku serlêdana tundiyê digire divê serwestê zagona be û peyda kirina fêmkirina zimanê ku jin pê diaxivin bê pêk anîn, heke neyê pêkanîn divê teqez piştgiriya wergêr bê pêşkêşkirin,
- xwe gihandina berfireh a bêyî cûdaxwaziya çînî bê kirin; zayendî,ber pê bûna cinsî, nîjad, ziman. nasnameya zayendî, ol (*dîn*), rewşa zewacê rewşa tenduristiyê, berastengî divê xizmetên hemû mekanîzmayan a ji bo serlêdana tekoşîna bi tundiyê re hebe.
- Bi taybetî jinên Kurd ên ku neçarî koç kirina taxên xizan ên li Stenbolê hatine kirin ji bo bikaribin xwe bigihînin naverokên agahdar kirina bi Kurdî divê li taxan civînê agahdar kirina bi Kurdî ya li ser tekoşîna bi tundiyê re bên lidarxistin, berbelav kirina metaryalên dijîtal û çapkirî
- Bi tevlîbûna jinan û rêxistinên civakî yê sivîl bi şaredariyan re planên stratejîk û planên çalekiya ya wekheviya herêmê bên pêkanîn.
- Pêk anîna butçeya bi hestiyarî ya wekheviya zayendîya civakî ya bi armanca ji holê rakirina tûşî hiştina binpêkirinên mafên a jin û LGBTÎ yan wekî ya mafê xebatê, mafê çûn û hatinê ya şaredariyan.
- Şaredarî ji bo jinan bajara ewletir bikin, kuçe û taxên tarî bên ronîkirin.
- Şaredarî ji bo jin û zarokan çalekiyên hunerî ya bê pere an jî vekirina navendên çalekî û hunerî ya bi pêk anîna ya bi pereyê hindik.
- Ji holê rakirina pirsgerêka tûşî mayîna ji ber awayên jiyîna çanda xwe û bi zimanê xwe ya di serlêdanên mekanîzmayên saziyên fermî ya jinan.Ji bo ji holê rakirina pirsgerêka tûşî mayîna nêzikatiyên cûdaxwazî ya kesên berpîrs perwerdeya bi hestiyariya çandî bê dayîn. Di vê mijarê de bi saziyên çandî yê li Stenbolê hevkarî bê kirin
- Ji bo peyda kirina wekheviya zayendî ya civakî li taxên ku Kurd nufusa wan zêde ye divê kargehên agahdar kirina bi Kurdî bên lidarxistin. Bi zimanê dayîkê ya di mijarên tekoşîna bi tundî û xwe gihandina mekanîzmayên tekoşîna bi tundiyê re bên agahdarkirin.
- Bi pêş xistina polîtîkayên li ser zêde kirina qadên ku jin xwe lê ewle hîs bikin û pêk anîna xebitandina mekanîzmayên tekoşîna bi tundiyê ya bê pêşdaraz a fêmdar û gihandina bi hêsan.

- Berbelav kirina bi awayê xwe gihandina hemû jinên li herême dijîn bi rêgezên xebata pir zimanî ya şaredariyan; xizmetên bi pir zimanî divê bigihên jinên ku li herême dijîn li derveyî cihên navendî ya xebatên dîtbariyê tim û tim bên pêkanîn.
- Hêzên zabita (*bazbend*) yên li mekanîzmayên tundiya li hemberî jinê dixebitin, hemû lijneyên di bin banê Wezaretê Xizmetên Civakî ya Malbatê, pêwendarên dadgehî, Dadgehên Malbatê û xebatkarên alîkar a buroya edlî, xebatkarên tenduristiyê, li ber çav girtina berjewendiyên bilind a zarok û jinên ku tûşî tundiyê mane, peydakirina pêk anîna veguheziyê ya şêwirmendî ya di çarçoveya rêgezên pîşeyî ya sazumankirina netewî.
- Divê şaredarî bi komeleyên jinan û STK'yên din a di vê qadê de dixebitin re hevkarîyê bike û xebatan bi hev re bidin meşandin.
- Di yekem serlêdana saziyan de Agahdar kirina kesan a li ser zagonê, pêk anîna piştgirî dayîna vîzyona sûper a ji bo kesên pîspor ên ku li vê qadê dixebitin
- Bi awayek karîger a berpirsiyariyên di Deklarasyona Pekîne û Platforma Çalak a ku Tîrkiye bê dudilî qebûl kiriye de cih digire divê pêk bîne û di mijara wekhevîya zayendî ya civakî divê bingehek guncan bê peydakirin.

Kadın Zamani Derneđi
Komeleya Dema Jinan
Women's Time Association

KADIN ZAMANI DERNEĐİ

KADIN ZAMANI DERNEĐİ
Şehit Muhtar Mahallesi Bekar Sokak No:7
Daire:5 Beyođlu İstanbul

info@kadinzamani.org